

Suomen etnomusikologinen seura ry
c/o Musiikkiarkisto
Sörnäisten rantatie 25, 3. krs
00500 Helsinki

Kertomus yhdistyksen toiminnasta vuonna 2023

Yleistä

Vuonna 1974 toimintansa aloittaneen Suomen etnomusikologisen seuran (SES) toiminta-ajatuksena on levittää tietoa maailman musiikkikulttuureista ja niitä käsittelevistä tutkimuksista sekä yleisesti edistää etnomusikologista ajattelutapaa. SES määrittelee etnomusikologian tieteenalaksi, jolla musiikkia tutkitaan kulttuurisena ilmiönä. Seuran tehtävänä on siten edistää musiikin ymmärtämistä osana ympäröivää yhteiskuntaa. Seura julkaisee alaa käsitteleviä kirjoituksia, järjestää tapahtumia sekä toimii aihepiiristä kiinnostuneiden valtakunnallisena etu- ja harrastusjärjestönä.

Suomen etnomusikologisen seuran jäsenistöön kuuluu ihmisiä eri musiikin- ja elämäniloilta. Jäsentapahtumat ovat luonteeltaan sekä kansallisia että kansainvälisiä. Seura toimii myös Suomen kansallisena komiteana maailmanlaajuisessa International Council for Traditional Music -järjestössä (ICTM). ICTM:lla puolestaan on neuvoa-antava suhde UNESCOon.

SES jatkoi vuonna 2023 toimintaansa musiikintutkimuksen, erityisesti etnomusikologian alan toimijoiden valtakunnallisena yhteistyöjärjestönä. Seuran jäsenverkoston keskeisiä aktiviteetteja ovat etnomusikologian opiskelu, tutkimus ja opettaminen sekä soveltava toiminta musiikkiin liittyvillä toimialoilla ja järjestöissä. Lisäksi seura tekee yhteistyötä muiden etnomusikologian ja sen lähialojen järjestöjen ja tutkijaverkostojen kanssa niin Suomessa kuin kansainvälisesti.

Toiminnan tavoitteet ja niiden toteutuminen

Vuosi 2023 oli Suomen etnomusikologisen seuran 49. toimintavuosi. Seuran toiminnassa painottui aiempien vuosien tapaan tutkijoiden välisten yhteyksien tukeminen ja etnomusikologisen tutkimustiedon levittäminen. Keskeisiä kohderyhmiä ja hyödynsaajia olivat alan opiskelijat, jatko-opiskelijat ja tutkijat. Seuran julkaisujen ja tapahtumien kautta saavutettiin huomattava osa kohderyhmistä ja välitettiin kansainvälisesti merkittävää asiantuntijatietoa ja osaamista.

Jäsenet

Suomen etnomusikologisella seuralla oli vuonna 2023 yhteensä 61 maksavaa jäsentä ja yksi kunniajäsen. Jäsenistä 16 oli opiskelija- tai eläkeläisjäseniä ja yhteisöjäseniä oli kaksi. Jäsenmäärä pysyi samana vuoteen 2022 verrattuna. Jäseniltä peritty normaalihintainen jäsenmaksu oli 35 €. Perustutkinto-opiskelijoilta, eläkeläisiltä ja työttömiltä maksu oli 10 € ja yhteisöiltä 70 €. Seuran jäsenistöön kuului toimintavuonna etupäässä tutkijoita ja opiskelijoita, mutta myös muita musiikkialan ammattilaisia.

Jäsenhankinnan edistämiseksi ja seuran tunnetuksi tekemiseksi, SES on yhteistyössä Suomen musiikkiteollisuuden seuran kanssa jakanut parhaan musiikintutkimuksellisen maisterintutkinnon opinnäytteen palkintoa vuodesta 2015 lähtien. Palkintoehdokkaita pyydettiin musiikintutkimuksen ja sen lähitieteiden sähköpostilistoilla. Molempia seuroja edustava raati valitsi palkinnon saajan, joka oli Henri Kähkösen pro gradu *Musiikkisisällöntuottajat ja YouTuben affordanssit: Tulkitseva fenomenologinen analyysi sosiaalisen median koetuista merkityksistä* (Turun yliopisto). Palkintoraadin muodostivat Inka-Maria Nyman (SES) ja Tuire Ranta-Meyer (MTS).

Vuonna 2021 SES päätti alkaa jakaa palkintoja etnomusikologista tutkimusta edustaville julkaisuille. Myös julkaisupalkinnot on tarkoitettu kannustamaan Suomessa tehtyä korkealaatuista musiikintutkimusta. Vuonna 2022 palkintoja ei jaettu, koska ehdotuksia saatiin liian vähän, mutta tuolloin saadut ehdotukset huomioitiin vuonna 2023. Seuran hallituksen keskuudestaan valitsemaan palkintoraatiin kuuluivat tutkijat Elina Niiranen (Itä-Suomen yliopisto), Elina Seye (Helsingin yliopisto) ja Elina Westinen (Jyväskylän yliopisto). Raati päätti palkita seuraavat teokset:

- Kirja (monografia): Antti-Ville Kärjä: *The Popular and the Sacred in Music* (Routledge 2021)
- Artikkelit: Inka Rantakallio: ”Femcees Finland, NiceRap ja vastatilojen voima: Suomiräpin naisten vertaisverkostojen historiaa.” *Etnomusikologian vuosikirja* 33 (2021).
- Audiovisuaalinen teos: Siboné Oroza & Antti Nordin: *When I'm on stage, I rule* (dokumenttielokuva, 2022)

Julkaisutoiminta

Suomen etnomusikologinen seura pitää julkaisutoiminnallaan yllä asiantuntijatietoa ja monitasoista keskustelua etnomusikologiasta ja suomalaisesta musiikintutkimuksesta. Sekä *Etnomusikologian vuosikirja* että *Musiikin suunta* -aikakauslehti julkaistiin totuttuun tapaan avoimesti verkossa. Julkaisutoiminnan kehittämiseen haettiin apurahoja.

SES sai Tiedekustantajien liitolta 3500 euron apurahan tieteelliseen julkaisutoimintaan, mikä mahdollisti palkkioiden maksamisen *Etnomusikologian vuosikirjan* ja *Musiikin suunnan* toimittajille.

Etnomusikologian vuosikirja

Etnomusikologian vuosikirja oli vuoteen 2019 asti ainoa kotimainen musiikintutkimuksen vertaisarvioitu avoin verkkojulkaisu. Vuosikirja julkaistaan Tieteellisten seurain valtuuskunnan avoimella OJS-alustalla, joka otettiin käyttöön vuonna 2016. OJS tarjoaa hyvän tieteellisen käytännön mukaisen toimitusympäristön ja laajat digitaaliset arkistointiominaisuudet. Vuosikirja julkaistaan osoitteessa <https://etnomusikologia.journal.fi/>. Vuosikirjassa julkaistaan suomen-, ruotsin- tai englanninkielisiä artikkeleita.

Vuoden 2023 vuosikirjan eli järjestyksessään 35. osan toimittivat Kaarina Kilpiö, Elina Niiranen ja Saijaleena Rantanen. Vuosikirja sisältää toimittajien kirjoittaman pääkirjoituksen ja kahdeksan artikkelia, joista neljän kielenä on suomi, kolmen englanti ja yhden ruotsi:

- Ying-Hsien Chen: ”Plucking the forest sound – Borealism in the Japanese enthusiasm for the Finnish kantele”
- Pekka Suutari: ”Karjalainen näkökulma kanteleeseen”
- Sofia Joons Gylling: ”Visböcker i kulturella gränsländ – Gemenskap i estlandssvenskars handskrivna visböcker”
- Samuli Korkalainen: ”’Sun työsi, kallis Jeesus, on elonkutsunain’ – Pohjois-Amerikan suomalaisten pappien vaimot seurakuntien musiikkijohtajina 1890–1962”
- Johanna Talasniemi: ”Persona non grata vai arvostettu Sibelius-sopraano – Aulikki Rautawaaran ura 1944–1957”
- Inka-Maria Nyman: ”From ’Management Divas’ to ’Crown Jewel’: Discursive representations of Finnish National Opera during the management crisis of 2007–2009”
- Kari Kallioniemi, Martin Cloonan ja Sara Cohen: ”Thinking about Music Cities: Tales from England, Finland and Scotland”
- Anne Tarvainen: ”Musiikki hukkuu puheensorinaan – Taustamusiikki ja ihmisääni toimijoina palvelualojen työpaikkojen ääniympäristöissä”

Pääkirjoituksessa ”’Rohkeasti yli rajojen’ – SES täyttää 50 vuotta” vuosikirjan toimittajat käsittelevät seuran lähestyvää juhlavuotta ja haastattelevat Pekka Gronowia, yhtä seuran perustajajäsenistä.

Julkaisusarja

Vuonna 2023 julkaisusarjassa ei julkaistu uusia kirjoja.

Musiikin suunta -lehti

Musiikin suunta on 2–4 kertaa vuodessa ilmestyvä suomenkielinen etnomusikologista tutkimusta popularisoiva aikakauslehti, joka julkaistaan avoimesti verkossa osoitteessa <http://musiikinsuunta.fi/>. Lehden päätoimittajana toimi vuonna 2023 Nina Öhman.

Musiikin suunta ilmestyi vuonna 2023 kaksi kertaa. Lehden 45. vuosikerta tarjosi kotimaiselle musiikintutkimuksen yhteisölle foorumin avoimeen ja helposti saavutettavaan tietoon kaikkein tuoreimmasta suomalaisesta musiikintutkimuksesta. Vuonna 2016 tapahtunut muutos verkkolehdeksi on osoittautunut onnistuneeksi erityisesti saavutettavuuden kannalta. Samalla se antaa painojulkaisua monipuolisemmat mahdollisuudet esimerkiksi ääni- ja videomateriaalin käyttöön artikkelien yhteydessä.

Musiikin suunnan numerolla 1/2023 ei ollut tiettyä teemaa, vaan se sisälsi artikkeleita eri aiheista:

- Elle Palmu: ”Laila Kinnusen tie jazztaituriksi – aloittelevan jazzlaulajan reflektioita Kinnusen jalanjäljillä”
- Joonas Turunen: ”’Heart-Shaped Box’ – Rockyhtye Nirvanaan liittyvät kokemukset romaaneissa *About a Boy* (Nick Hornby) ja *Love Letters to the Dead* (Ava Dellaira)”
- Meri-Sofia Lakos: ”Hure: kaikuja muinaisuudesta ja heijastuksia nykyisyydestä”
- Antti Okko: ”Andy McCoy – viimeinen rocktähti”
- Nina Öhman: Elokuva-arvio: ”Olen hyvä luomaan tunnelmia’ – musiikillisia pohdintoja *Kikka!*-elokuvan äärellä”

Numerolla 2/2023 ei myöskään ollut teemaa, artikkelit käsittelivät eri aiheita:

- Vincent Veerbeek: ”Marching to Their Own Drum: Native American Musicians and the History of the United States Government Boarding School Bands”
- Ying-Hsien Chen, Siboné Oroza, Elina Seye ja Marjo Smolander: ”Musicianship and Music Scholarship in Dialogue”
- Elina Seye ja Marjo Smolander: ”Sharing Music as Work: A Dialogue on Transcultural Collaborations”
- Ying-Hsien Chen: ”Lectio Praecursoria: Plucking the forest sound - the transculturation of the Finnish kantele in Japan”
- Kimmo Hyyppä: Kirja-arvio: ”Sauli Heikkilän *Mandoliinin maailmanhistoria, kaksoisvirroilta kammareihin*”
- Anna-Elena Pääkkölä: Kirja-arvio: ”Maiju Talviston *Backstagella* raottaa kulttuuritapahtumien esirippua”

Joulukuussa 2022 SES sai Tiedekustantajien liitolta 7500 euron avustuksen Musiikin suunnan vanhojen ja/tai vain printtiversioina ilmestyneiden numeroiden digitointihankkeelle. Vuoden 2023 aikana yhteistyö Musiikkiarkiston kanssa alkoi Musiikin suunnan numeroiden skannaamiseksi. Työ saatiin skannattujen numeroiden osalta loppuun ja ne ovat toimitettu Musiikkiarkiston toimesta KP-PAS-palveluun. Digitointityö jatkuu. Fyysisiä käyttökopioita on saatavilla mm. Musiikkiarkistossa, seuraavana askeleena on digitaalisten versioiden julkaisemiseen liittyvät toimenpiteet.

Tapahtumat

SES:n aloitteesta järjestettiin Kansanmusiikintutkijoiden symposiumissa paneelikeskustelu otsikolla ”Kansanmusiikintutkimuksen ja -tutkimukseen liittyvän koulutuksen asema”, johon osallistui keskustelijoita useista eri organisaatioista. SES:iä edusti puheenjohtaja Elina Seye. Kansanmusiikintutkijoiden symposiumin järjestivät Suomalaisen Kirjallisuuden Seura ja Taideyliopiston Sibelius-Akatemian kansanmusiikkiosasto Helsingissä 17.–18.1.2023. Paneelikeskustelu oli jatkoa vuonna 2022 alkaneelle laajemmalle keskustelulla kansanmusiikin ja kansantanssin tutkimuksen tilasta.

SES järjesti yhteistyössä Kulttuuriosuuskunta Uulun kanssa maaliskuussa Tampereella seminaarin otsikolla ”Soittaminen ja laulaminen etnomusikologisessa tutkimuksessa”. Seminaarin yhteydessä pidettiin SES:n kevätkokous. Seminaariin kutsuttiin neljä puhujaa, jotka lähestyivät aihetta erilaisista näkökulmista. Esitelmän pitivät Arja Kastinen (Taideyliopiston Sibelius-Akatemia), Emilia Kallonen ja Elina Hytönen-Ng (yhteisesitelmä, Itä-Suomen yliopisto), Jarkko Niemi (Tampereen yliopisto) sekä SES:n puheenjohtaja Elina Seye (Helsingin yliopisto), joka myös avasi seminaarin yhdessä Kulttuuriosuuskunta Uulun Petra Käpin ja Lari Aaltosen kanssa.

Suomen musiikintutkijoiden valtakunnallinen symposium on vuoteen 2022 asti järjestetty vuosittain SES:n ja Suomen musiikkitieteellisen seuran (MTS) yhteistyönä, mutta tuolloin päätettiin järjestää symposium vain joka toinen vuosi. SES aloitti vuoden 2024 symposiumin valmistelut yhteistyössä Itä-Suomen yliopiston Joensuun kampuksen kulttuurintutkimuksen ja Karjalan tutkimuslaitoksen henkilökunnan kanssa.

SES järjesti yhteistyössä Helsingin yliopiston musiikkitieteen kanssa 27.4.2023 brittiläisen etnomusikologin Henry Stobartin (Royal Holloway University of London) vierailuluennon Helsingissä. Stobartin luennon otsikko oli ”Beyond Pulsating ‘Dissonance’: Reflections on Andean Sonorities”. Luennon yhteydessä julkistettiin SES:n julkaisupalkinnot ja esitettiin bolivialaisia *cholita*-naisartisteja käsittelevä etnomusikologinen dokumenttielokuva *When I’m on Stage I Rule* (ohj. Siboné Oroza ja Antti Nordin).

Yhteistyössä MTS:n kanssa järjestettiin 9.5.2023 yhden päivän kestävä musiikintutkimuksen väitöskirjatutkijoiden tapaaminen. Tapahtuma pidettiin Tieteiden talolla Helsingissä, ja siellä kuultiin seitsemän esitelmää tekeillä olevien väitöskirjojen aiheista. Lisäksi kuultiin seurojen yhteisen opinnäytetyöpalkinnon voittajan esitelmä.

SES oli mukana järjestämässä ”Reframing Music Video Research” -konferenssia 12.–13.10.2023. Konferenssi kytkeytyi Anna-Elena Pääkkölän (Åbo Akademi) Suomen Akatemian rahoittamaan tutkimushankkeeseen, ja sen järjestämistä tuki myös Turun yliopiston musiikkitieteen oppiaine. Alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen konferenssi järjestettiin täysin online-tapahtumana ja sen aikana kuultiin 14 esitelmää. Keynote-puhujat olivat Mathias Bonde-Korsgaard (Aarhus University, Tanska), Emily Caston (University of West London, Iso-Britannia) ja Kai Arne Hansen (Inland Norway University of Applied Sciences, Norja) sekä ”special guest speaker” Lisa Perrott (University of Waikato, Uusi-Seelanti).

Lisäksi SES:n hallitus suunnitteli seuran 50-vuotisjuhlavuoden (2024) tapahtumia ja haki niille rahoitusta eri säätiöiltä.

Tiedotustoiminta

Seuran kotisivut (www.etnomusikologia.fi) sisältävät tiedot seuran toiminnasta, tapahtumista ja julkaisuista. Henri Pitkänen jatkoi vuonna 2023 seuran kotisivujen uudistamista yhdessä hallituksen internet-vastaavan Juho Kaitajärvi-Tiekson kanssa. Sivusto siirrettiin uudelle alustalle ja palvelimelle kesällä 2023, mikä aiheutti jonkin verran hankaluuksia sivuston käytettävyydelle. Sivuston uudistaminen jatkuu vuonna 2024.

SES:n hallitus tilasi syksyllä 2023 seuran uuden logon ja visuaalisen ilmeen suunnittelun Jan Schulte-Tiggessä. Uudistukseen haettiin erillistä rahoitusta, mutta se päätettiin toteuttaa mahdollisesta rahoituksesta riippumatta, hyödyntäen edellisten vuosien ylijäämää.

SES:n tärkein tiedotuskanava on seuran sähköpostilista, jolla välitetään tietoa seuran toiminnan lisäksi myös muista tapahtumista ja julkaisuista, samoin kuin musiikintutkimuksen alan työpaikoista. Toimintavuoden lopussa listalla oli 133 tilaajaa.

Vuonna 2023 SES käytti viestinnässään myös sosiaalista mediaa, erityisesti omaa Facebook-sivuaan (www.facebook.com/etnomusikologia). Tästä on muodostunut laajasti suomalaisia musiikintutkijoita tavoittava tiedotuskanava.

Kotimaiset ja kansainväliset yhteydet

Suomen etnomusikologinen seura oli toimintavuonna Tieteellisten seurain valtuuskunnan (TSV), Tiedekustantajien liiton, Kansanmusiikin ja kansantanssin edistämiskeskuksen (KEK) ja Maailman musiikin keskuksen (GMC) jäsenjärjestö. *Musiikin suunta* -lehti oli lisäksi kulttuurilehtien liiton KULTTI ry:n jäsen. SES jatkoi niin ikään yhteistyötään alan tutkimusta harjoittavien korkeakoulujen ja yliopistojen laitosten ja oppiaineiden sekä alaan liittyvien yhteisöjen ja verkostojen kanssa. Vuonna 2023 tärkeimmät yhteistyötahot olivat Suomen musiikkitieteellinen seura (MTS) ja Kulttuuriosuuskunta Uulu.

Suomen etnomusikologisen seuran jäsenet pitivät yllä kansainvälisiä yhteyksiä osallistumalla erilaisten kansainvälisten järjestöjen työskentelyyn. Seura on International Council for Traditional Music -järjestön (ICTM) kansallinen toimikunta ja sellaisena velvollinen raportoimaan suomalaista etnomusikologiaa koskevista kysymyksistä ICTM:n suuntaan. Seuran puheenjohtaja Elina Seye edusti siten Suomea ICTM:n World Networkin sähköpostilistalla ja ICTM:n maailmankonferenssissa Ghanassa pidetyssä kansallisten edustajien kokouksessa. ICTM:n pohjoismaiden ja Baltian maiden edustajien kanssa oli ollut jo aiemmin puhetta yhteistyön tiivistämisestä, ja syksyllä 2023 SES teki aloitteen järjestää ensimmäinen pohjoismais-baltialainen verkostokonferenssi Helsingissä syksyllä 2024.

Toinen SES:n pitkäaikainen kansainvälinen yhteistyökumppani on International Association for the Study of Popular Musicin pohjoismainen osasto (IASPM-Norden), jonka kanssa ei kuitenkaan vuonna 2023 ollut konkreettista yhteistyötä.

SES teki yhteiskunnallisia kannanottoja ilmoittautumalla rasisminvastaisen *Me emme vaikene* -mielenosoituksen (3.9.2023) tukijaksi, samoin kuin *Sydänjuurilla*-radio-ohjelman lakkauttamista vastustavan avoimen kirjeen kannattajaksi lokakuussa 2023. Suomen ja lähialueiden kansanmusiikkeihin keskittyvän *Sydänjuurilla*-ohjelman lakkauttamista vastustavan kirjeen lähetti Kansanmusiikin ja kansantanssin edistämiskeskuksen hallitus, joka lähetti sen YLE:n hallintoneuvostolle ja vastaava toimittaja Ville Vilénille 28.10.2023.

Seura vaikutti myös vastaamalla erilaisiin kommentointi- ja lausuntopyyntöihin, joita seura saa erityisesti TSV:n kautta.

Hallinto ja talous

Suomen etnomusikologisen seuran toimintaa johti vuonna 2023 yhdistyksen syyskokouksen valitsema hallitus. Siihen kuuluu seuran puheenjohtaja ja yhdeksän hallituksen jäsentä.

Hallituksen järjestäytymiskokouksessa 17.1.2022 varapuheenjohtajaksi valittiin Nina Öhman ja sihteeri-rahastonhoitajaksi Outi Valo. Muita vastuualueita jaettiin hallituksen jäsenten kesken. Kirjanpito on ulkoistettu Yrittäjäpalvelu Paju Oy:lle, joka hoitaa myös mahdolliset palkkioiden maksut pientä korvausta vastaan. Arkistointisopimus Musiikkiarkiston kanssa turvaa yhdistyksen asiakirjojen pitkäaikaissäilytyksen ja tutkimuskäytön.

Hallituksen kokoonpano vuonna 2023 oli:

Puheenjohtaja: Elina Seye, FT, dos., tutkija (Helsingin yliopisto)

Hallituksen jäsenet:

Juho Kaitajärvi-Tiekso, FM, väitöskirjatutkija (Tampereen yliopisto)

Karoliina Kantelinen, FM, jatko-opiskelija (Taideyliopisto)

Ilona Korhonen, MuT, taiteilijaprofessori

Elina Niiranen, FT, tutkija (Itä-Suomen yliopisto)

Inka-Maria Nyman, FM, väitöskirjatutkija (Åbo Akademi)

Iris Seesjärvi, MuM, laulupedagogi, väitöskirjatutkija (Turun yliopisto)

Outi Valo, FT, vastaava arkistonhoitaja, tutkija (Kansanmusiikki-instituutti)

Elina Westinen, FT, tutkijatohtori (Jyväskylän yliopisto)

Nina Öhman, PhD, tutkija (Helsingin yliopisto)

Kevätkokouksessa 30.3.2023 toiminnantarkastajaksi valittiin Petra Käppi ja varatoiminnantarkastajaksi Heikki Uimonen.

Vuonna 2023 seuran hallitus piti kymmenen kokousta, joista neljä oli Zoom-etäkokouksia, viisi hybridimuotoisia ja yksi sähköpostikokous.

Suomen etnomusikologisen seuran toiminta rahoitettiin jäsenmaksuilla ja apurahoilla. Tilikauden tulos oli 1273,38 euroa alijäämäinen. Tilikauden lopussa seuran oma pääoma oli 4384,88 euroa. Alijäämä vastaa uuden logon ja visuaalisen ilmeen suunnittelun kustannuksia. Jäsenmaksutuotot laskivat hieman edellisvuoteen verrattuna. Seura sai julkaisutoimintaan avustuksia, joilla pystyttiin kattamaan julkaisutoiminnan kulut ja maksamaan kausijulkaisujen toimittajille palkkiot.

Hyväksytty hallituksen kokouksessa 6.2.2024 esitettäväksi Suomen etnomusikologisen seuran jäsenille kevätkokouksessa 26.3.2024.